

СИЛАБУС
з дисципліни «Організаційно-економічний механізм»
для здобуття третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота.

Викладач курсу – **Маренич Тетяна Григорівна**, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та аудиту (<http://new.khntusg.com.ua/staff/marenich-tetjana-grigorivna>)

Опис курсу

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з курсів: «Філософія науки», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Методологія наукових досліджень в управлінні та адмініструванні».

Постреквізити – вивчення курсів: «Управління змінами в соціально-економічних системах», «Інтелектуальна власність та ефективність наукових проєктів».

Коротка анотація курсу (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Організаційно-економічний механізм» посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» і буде корисна майбутнім фахівцям при формуванні у них системи теоретичних знань та прикладних навичок щодо формування та функціонування організаційно-економічного механізму діяльності підприємств; сучасного наукового бачення проблем розробки ефективних складових організаційно-економічного механізму підприємств; здатності формувати та обґрунтовувати ефективні елементи організаційно-економічного механізму підприємств. Дисципліна охоплює всі тематичні блоки, що необхідні для формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо організаційно-економічного механізму діяльності підприємств.

Структуру та зміст курсу побудовано на основі узагальнення теоретичних засад організаційно-економічного механізму діяльності підприємств аграрного сектора в ринковій економіці. Опановуючи курс, здобувач вищої освіти має усвідомити сучасну архітектуру організаційно-економічного механізму аграрних підприємств. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має: розуміти, що в умовах високої невизначеності багато видів професійної роботи вимагають наукового підходу до вирішення практичних завдань, залучення сучасних інструментів дослідження до розв'язання проблем зростання ефективності діяльності підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності; усвідомити необхідність застосовувати наукові методи досліджень в економіці та менеджменті; передбачати напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму діяльності підприємств.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

1. Вимоги, завдання та принципи розробки організаційно-економічного механізму діяльності підприємств.
2. Фактори, що впливають на діяльність аграрних підприємств.
3. Сутність організаційно-економічного механізму підприємств.
4. Складові організаційно-економічного механізму підприємств.
5. Показники оцінки ефективності організаційно-економічного механізму підприємств.

6. Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму підприємств, що формуються на макро- та мезорівнях та на рівні підприємства;

вміти:

1. Визначати складові організаційно-економічного механізму, що формуються на макро- та мезорівнях та на рівні підприємства.

2. Розраховувати та аналізувати показники оцінки ефективності організаційно-економічного механізму підприємств.

3. Визначати показники ефективності земельних угідь у сільському господарстві.

4. Оцінювати інноваційний потенціал підприємства.

5. Давати обґрунтовані рекомендації щодо напрямів вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму підприємств.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладання дисципліни «Організаційно-економічний механізм» є формування компетентності щодо оволодіння методами обґрунтування організаційно-економічного механізму функціонування та збалансованого розвитку підприємств; розроблення варіантів управлінських рішень щодо підтримки рівноваги у навколишньому середовищі суспільства.

Завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання курсу, є надання здобувачам вищої освіти наступних можливостей з:

- оволодіння теоретичною базою та методологією формування організаційно-економічного механізму функціонування підприємств;

- аналізування основних понять «економічний механізм» і «організаційно-економічний механізм» та їх застосування при виборі інструментів управління підприємствами;

- розширення і поглиблення знань про розробку архітектури організаційно-економічного механізму функціонування та збалансованого розвитку підприємств;

- формування концептуальних положень організаційно-економічного механізму діяльності підприємств;

- формування складових організаційно-економічного механізму підприємств.

Компетентності:

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері менеджменту, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; здійснювати педагогічну діяльність у вищій освіті.

Загальні компетентності:

Оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, виявляти не вирішені раніше завдання (проблеми) або їх частини, формулювати наукові гіпотези та проводити наукові дослідження з генерацією нових науково-теоретичних та практично спрямованих ідей та проведення оригінальних наукових досліджень.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, філософського тлумачення через матеріалістичне сприйняття і осмислення нових знань в галузі чи на межі галузей знань

Здатність бути критичним та самокритичним. Критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі дослідження проблем менеджменту соціально-економічних систем, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей з питань менеджменту на високому фаховому рівні, критичного аналізу

основних концепцій, що створюють нові знання, з використанням прогресивних методів наукового пошуку.

Здатність використовувати новітні інформаційні технології та інструменти, прогресивні програмні продукти, можливості глобальної мережі Інтернет у процесі продукування нових знань, отримання науково-практичних результатів у галузі менеджменту та у викладацькій практиці.

Здатність обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту, проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел у галузі менеджменту, управління та адміністрування, економіки.

Здатність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем у галузі управління та адміністрування, управління розвитком, обґрунтування архітектури механізмів управління та функціонування соціально-економічних систем.

Програмні результати навчання. В результаті вивчення курсу здобувачі мають отримати:

Знання та розуміння теорії та методології системного аналізу, знання та розуміння етапів реалізації системного підходу при дослідженні процесів та явищ у соціально-економічних системах. Спроможність використовувати статистичні методи аналізу для встановлення структурно-динамічних тенденцій та закономірностей в галузі управління та адміністрування. Навички проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі управління та адміністрування, соціальних та поведінкових наук.

Навички використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, застосовувати інформаційні технології для обробки та аналізу результатів експериментальних досліджень та їх представлення. Розуміння існуючих методів аналізу тенденцій та закономірностей розвитку макро- та мікроекономічних процесів; переваг застосування економіко-математичного моделювання для прийняття зважених управлінських рішень; правил формування первинного інформаційного простору наукового дослідження. Здатність прогнозувати економічні процеси, представлені динамічними рядами; апроксимації взаємозв'язаних економічних процесів; моделювати сукупності економічних об'єктів.

Здатність формулювати концептуальні підходи та цілісне бачення системи сучасного менеджменту. Навички критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів. Спроможність генерувати власні ідеї та приймати обґрунтовані рішення в сфері управління. Вміння та навички виконувати належні, оригінальні і придатні для опублікування дослідження у галузі управління та адміністрування.

Спроможність здійснювати ретроспективний аналіз наукового доробку у напрямі дослідження менеджменту, виявляти та вирішувати наукові завдання у галузі управління. Знання генезису розвитку наукової думки у галузі управління та адміністрування, навиків здійснення основних функцій і методів управління; методів проектування організаційної структури; навиків застосування основних управлінських технологій.

Структура курсу:

Тема 1. Теоретичні засади механізмів в економічних дослідженнях.

Поняття механізму та системи в економічних дослідженнях. Види механізмів та їх класифікація. Співвідношення економічного і господарського механізму.

Тема 2. Економічні засади функціонування підприємств АПК.

Поняття підприємства, його складові ланки та умови ефективної роботи в ринковому середовищі. Види підприємств та їх об'єднань. Мікросередовище діяльності

підприємств АПК. Макросередовище функціонування підприємств АПК. Фактори, що впливають на діяльність підприємств АПК.

Тема 3. Теоретичні аспекти організаційно-економічного механізму підприємств.

Сутність поняття організаційно-економічного механізму підприємств. Вимоги, завдання та принципи розробки організаційно-економічного механізму підприємств. Складові (елементи) організаційно-економічного механізму підприємств аграрної сфери.

Тема 4. Організаційні складові організаційно-економічного механізму підприємств.

Спеціалізація та концентрація виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Кооперація та інтеграція аграрних підприємств. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств. Форми організації праці. Структура управління в аграрних підприємствах.

Тема 5. Управління фінансово-кредитним забезпеченням аграрних підприємств.

Фінансово-економічні результати діяльності аграрних підприємств. Джерела інвестування сільськогосподарських підприємств. Напрями фінансової стабілізації аграрних підприємств. Сільськогосподарське кредитування. Лізинг та лізингові операції в сільському господарстві.

Тема 6. Управління матеріально-технічним та ресурсним забезпеченням аграрних підприємств.

Стан матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств. Заходи щодо поліпшення матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств. Ефективність використання земельних ресурсів. Робоча сила та людський капітал. Маркетинг та його організація. Управління маркетингом та збутом продукції сільськогосподарських підприємств.

Тема 7. Управління інноваційним розвитком аграрних підприємств.

Сутність, напрями, принципи інноваційного розвитку підприємств. Чинники, що сприяють або стримують інноваційний розвиток аграрних підприємств. Сутність інноваційного потенціалу підприємств. Елементи інноваційного потенціалу аграрних підприємств. Оцінювання інноваційного потенціалу аграрних підприємств.

Тема 8. Складові організаційно-економічного механізму на рівні підприємства.

Організаційно-економічна основа механізму внутрішньогосподарських відносин. Регулювання внутрішньогосподарських економічних відносин на основі господарського та комерційного розрахунку. Організація матеріального стимулювання працівників. Цінові відносини в умовах комерційного розрахунку. Організація обліку та контролю в умовах комерціалізації.

Тема 9. Оцінка та вдосконалення організаційно-економічного механізму підприємств.

Оцінка ефективності організаційно-економічного механізму підприємств. Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму підприємств, що формуються на макро- та мезорівнях. Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму, що формуються на рівні підприємства. Формування ефективного організаційно-економічного механізму підприємств з використанням логістичного інструментарію.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: для заліку – модуль 1 – 50% семестрової оцінки; модуль 2 – 50% семестрової оцінки; для іспиту – модуль 1 – 30 % семестрової оцінки; модуль 2 – 30% семестрової оцінки; іспит – 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>